

GOVORNE IGRE ZA KREPITEV GOVORNEGA APARATA

Spoštovani starši!

V zadnjih letih opažamo, da ima čedalje več otrok govorno – jezikovne težave. Le - te se veliko povezujejo s samo motoriko govornih organov (giblјivost jezika, ustnic ipd.). Težave s slabšo motoriko govoril oziroma govornega aparata vodijo v slabšo oziroma neustrezno izreko glasov, izpuščanje glasov, popačen govor ipd. Posledično veliko otrok potrebuje logopedsko obravnavo.

Zelo veliko vlogo pri delovanju govornega aparata imajo same motorične spretnosti otroke, za katere je zelo pomembno, da jih razvijamo čim bolj zgodaj (čim otrok shodi) in da je teh aktivnosti čim več. **Otrok, ki je veliko oz. vsakodnevno na prostem, ki veliko teče po travniku ali gozdu, skače po lužah, riše s palico, vozi polno samokolnico, pomaga pri zlaganju drv, gnete testo pri peki piškotov, natika kroglice na nitko in pomaga pri prebiranju fižola ter sodeluje pri drugih dejavnostih, ki krepijo otrokove spretnosti, ima več možnosti, da se izogne težavam na področju govora.** Veliko vlogo pri spodbujanju govornega aparata imajo tudi mišice, ki delujejo med žvečenjem – otrok naj čim več hrane žveči sam (ko lahko otrok že sam je, naj se mu hrana ne pasira več in naj jé samostojno). Na tem mestu bi se lahko dotaknili tudi uporabe dude, saj predolga uporaba dude prispeva k slabšemu delovanju motorike govoril in posledično govora.

Poleg veliko igre, kjer se razvijajo grobe in finomotorične spretnosti otrok pa so zelo dobrodošle govorne igre, ki pomagajo izboljšati delovanje govornega aparata (dihanje, pihanje, motorika govoril) pri vseh predšolskih otrocih v vseh starostnih obdobjih. Te igre naj se izvajajo na prijeten način, da otroka pritegnejo in kjer se lahko otrok zabava, a hkrati krepi delovanje svojega govornega aparata. Vse govorne igre lahko izvajamo v spontanah situacijah, na sprehodu, obisku babice in dedka na kmetiji, vožnji v avtu. Otroka ne silimo, da že prvič naredi ali izvede aktivnost pravilno, raje ga pohvalimo za sodelovanje in naslednjič spet spodbudimo otroka h govornim igram, ki pa naj ne trajajo predolgo (raje vsak dan 5min).

V nadaljevanju vam ponujamo konkretne primere govornih iger ter vam in vašim otrokom ob igranju le - teh želimo veliko zabave.

Katja Hrastar Belšak, svet. del.

GOVORNE VAJE IN IGRE – KONKRETNI PRIMERI

DIHALNE VAJE – pomagajo pri pravilnem načinu dihanja, ki je pri govoru zelo pomembno.

Kratek nosni vdih – temu sledi nosni izdih, ki naj bo dolg, globok, enakomeren.

Pihanje skozi nos v ogledalo – ogledalo se orosi.

Vdihnemo skozi nos, zadržimo vdih in izdihnemo skozi usta.

Dvignemo roke in vdihnemo skozi usta, se priklonimo in spustimo roke ter izdihnemo skozi usta na glasove F, I, S, ...

VAJE PIHANJA - med izgovorjavo posameznih glasov pomagajo krepiti ustrezno izpihanje.

Ugašamo sveče.

Ugašamo vžigalice.

Pihamo v kosmič vate, ki ga položimo na tla, dlan, mizo ali navežemo na nit.

Pihamo v trak, ki ga otrok drži v določeni razdalji pred ustni – dolgo ali kratko – P,P,P,P.

Pihamo v papirnato vetrnico.

Pihamo v pest, kot da nas zebe: aspiracijski HU, HU, HU, HU.

Pihamo milne mehurčke.

Pihamo pink – ponk žogice (po mizi, leže na tleh, v vodi).

Pihamo skozi slamico v kozarec vode (dela mehurčke).

Pihamo barve razlite na papirju.

Napihujemo gumijaste in plastične igrače.

Igramo na instrumente: ustna harmonika, trobenta, piščali.

Posnemamo smrčanje: HRRR.

Pojemo melodij le z mrmranjem.

Igramo na glavnik.

VAJE JEZIKA - otroku pomagajo razvijati gibljivost jezika, kar je pri proizvodjanju glasov zelo pomembno.

Muca pije mleko: posnemanje muce, tako, da stegujemo jeziček iz ust in konico obrača navzgor proti nosu. Pomembno je, da se giblje samo jezik ne celotna čeljust. Muca se umiva: Z jezikom krožimo po zgornji in spodnji ustnici, najprej v desno, nato še v levo.

Brisalci brišejo okno: Posnemamo avtomobilске brisalce – jezik je obrnjen navzgor in se premika desno - levo (iz enega kotička ust do drugega). Če je mogoče otrok z jezikom ne drsi po ustnici, ampak se premika zgolj in enega kotička ust do drugega.

Ližemo bonbonček: Imamo zaprta usta; jeziček premikamo gor in dol po notranji strani ličk.

Brisanje pajčevine: S konico jezika se premikamo po nebu naprej in nazaj in brišemo »pajčevino« na nebu.

Umivamo si zobe: Z jezikom si umivamo zobe, tako da masiramo dlesni in dela podobne gibe kakor z zobno ščetko.

Žoge (I,E,A,O,U) se kotalijo po stopnicah: K-D-K-D-K-D, KD-KD-KD-KD, KDI-KDI-KDI, KDE-KDE-KDE, KDA-KDA-KDA, KDO-KDO-KDO, KDU-KDU-KDU.

Palček skače: P-D-P-D, PD-PD-PD.

Žabica se krega z brega: DEGA – DEGA – DEGA – DEGA,... Posnemamo žabje skoke, nato pa še oglašanje žabe. Čim hitreje zmoremo, tem bolje je!

Miško zebe in se trese: D-D-D-D-D-D (med zobe damo prst).

Poganjamo konjička: Posnemamo topotanje konjskih kopit. Z jezičkom tleskamo ob trdo nebo! Najprej počasi, nato poskusimo čim hitreje.

VAJE MEHKEGA NEBA – pomemben je tudi pravi način zadrževanja zraka v ustni votlini.

Pijemo po slamici.

Prenašamo vode s slamico iz enega kozarca v drugi kozarec (z zadrževanjem sape).

Prenašamo drobne, lahke predmetov (na slamico prisemo in prenašamo koščke papirja, blaga, majhne plastične igrače).

Grgramo vodo.

Zehamo.

VRTEC LITIJA

Bevkova ulica1

1270 Litija

tel: 01/89 62 530

fax: 01/89 62 540

e-naslov: vrteclitija@guest.arnes.si

www.vrtec-litija.si

VAJE USTNIC – pri izgovorjavi pravih glasov je ustrezna gibljivost ustnic nepogrešljiva.

Se čudimo, se našobimo OOOOO.

Smo jezni, se našobimo.

Se smejemo.

Nasmejan/jezen obraz: Izmenično raztegnemo ustnice v nasmeh (I) in v šobo (U).

Močno odpiramo usta.

Glasno cmokamo.

Močno žvečimo – pretiravamo.

Oponašamo kosa, ki žvižga.

Oponašamo avto, ki brni (ustnice navlažimo in pihnemo zrak, ustnice se morajo dobro tresti): BRRRRR BRRRRR. Najprej tresemo ustnici, nato med ustnicama tresemo jeziček.

Ustnice pomikamo levo in desno.

Pošiljamo poljubčke levemu sosedu, desnemu sosedu ipd.

Odpiramo steklenico, pokamo z ustnicami.

Prijemamo predmete z ustnicami in jih prenašamo – zamaške, paličice ipd.

Držimo svinčnik, barvico med ustnico in nosom.

FONOLOŠKE VAJE – otroku pomagajo pri lažjem razločevanju glasov, predvsem sičnikov, šumnikov in glasu R.

Posnemamo glasove iz okolice:

Krava moka MU MU MU.

Kuža laja OV OV OV.

Muca mijavka MIJAV MIJA MIJAV.

Raca dela GA GA GA.

Konj dela IHA HA.

Koza dela MEEE MEEE MEEE.

Ovca dela BEE BEE BEE.

Kokoš kokodaka KO KO KO.

Petelin dela KIKIRIKI.

Kača sika: SIK – SIK – SIK

Avtomobilska guma pušča, balon spusti: PSSSSSS

Čebele brenčijo: BZZZ...

Kihamo: ACI, ACE, ACA, ACO, ACU

Kapljica vode pade na štedilnik in zacvrči: CK, CK, ...

Sestrica poje: LI – LI – LI – LI – LI.

Mama poje: LE – LE – LE – LE – LE.

Oče poje: LA – LA – LA – LA – LA.

Dedek poje: LU – LU – LU – LU – LU.

Mesar poje z globokim glasom: LO – LO – LO – LO – LO.

Podimo kokoši: ŠŠŠŠŠŠŠŠ.

Veter šumi: HUŠŠŠ – HUŠŠŠ, ...

Zebe nas: UŠŠŠ – UŠŠŠ, ...

Vlak vozi v hrib: ŠŠŠŠŠU – ŠŠŠŠU, ...

Žagamo s krožno žago: Ž, Ž, Ž

Sinice pojejo: CI – CI – DO, CI – CI – DO.

Vrabci čivkajo: ČIV – ČIV, ČIV – ČIV, ...

Vlak vozi: počasi ČU – ČU – ČU – ČU, ... in hitro: ČČČČ.

Trobenta trobi: TRAA – RAA – RAA, TRAA – RAA – RAA.

Petelin kikirika: KI – KI – RI – KIII, KI – KI – RI – KIII.

Golobček gruli: GRUU – GRUU – GRUU, ...

Vrana kriči: KRRRAA – KRRRAA – KRRRAA, ...

VRTEC LITIJA

Bevkova ulica1

1270 Litija

tel: 01/89 62 530

fax: 01/89 62 540

e-naslov: vrteclitija@guest.arnes.si

www.vrtec-litija.si

GOVORNE IGRE – z njimi spodbujamo krepitev zaznavanja ritma in glasov, otrok na hudomušen in zabaven način krepi ustvarjalnost, domišljijo in izražanje.

Prepoznavamo zvoke iz okolja (živali, vsakodnevni zvoki ipd.).

Igre prepoznavanje vrstnikov – kdo se oglašča (ostali mižimo).

Skrivamo in iščemo glasbeno skrinjico.

Izštevanke. Pregovori.

Bibarije.

Uganke.

Bansi, govorno - gibalne igre.

Iščemo rime, prve glasove v besedi.

Igre z Orffovimi instrumenti.

Ploskanje na zloge.

Razločevanje besed prav-narobe, enako-različno.

Pripravili: Tjaša Polutnik, log.

Katja Hrastar Belšak, svet. del.

V Litiji, 13. 11. 2013

Literatura:

Fidler, A.: Z igro do pravilnega govora. Dostopno na strani

http://www2.arnes.si/~mbosgusi1s/radovednez/z_igro_do_pravilnega_govora.pdf, pridobljeno 30. 10. 2013